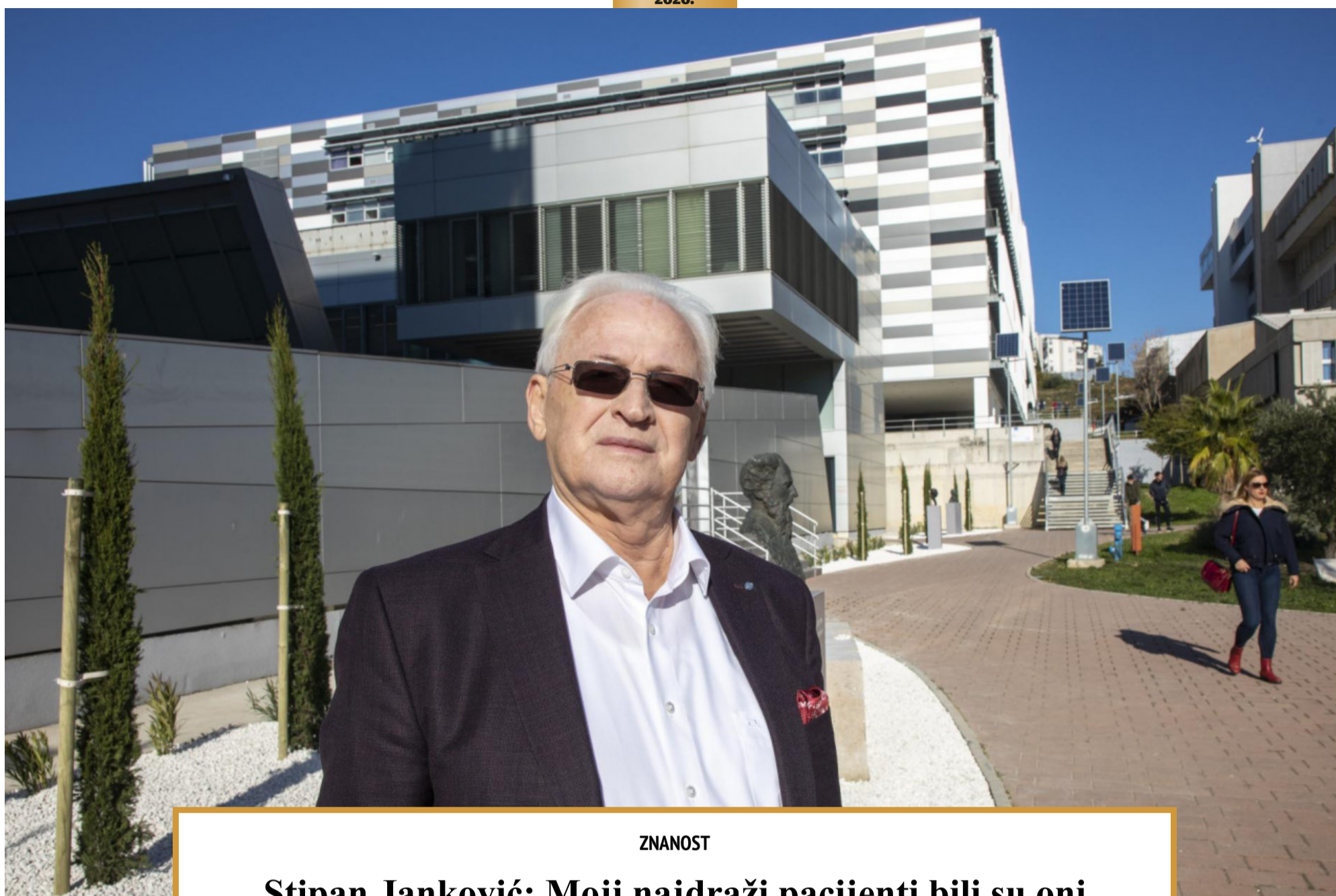

**Premium
Dalmacija
2020.**

ZNAOST

Stipan Janković: Moji najdraži pacijenti bili su oni siromašni, neuki, ali poštteni i veoma ponosni ljudi

📷 Galerija

PIŠE DIANA BARBARIĆ

FOTO BOZIDAR VUKICEVIC/CROPIX

18. prosinca 2020. - 08:00

Lakše je prebroditi određene iznenadne zdravstvene krize, kao što je trenutna COVID-19 pandemija, s manjim brojem liječnika, nego s manjim brojem medicinskih sestara. Kad ovakva rečenica iziđe iz usta uglednog liječnika, a izašla je, onda "mirita" još i više.

Izgovorio ju je prof.dr. **Stipan Janković**, osnivač i nosivi stup Odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu, čovjek bez čije bi vizije i nevjerovatne energije hrvatski zdravstveni sustav, a posebno onaj u dalmatinskim županijama, u 2020. još teže stenja pod bremenom koronavirusa.

Manjak educiranog zdravstvenog kadra bio bi daleko veći da ovaj liječnik neuroradiolog, redoviti profesor radiologije u trajnom zvanju, dvostruki dekan splitskog Medicinskog fakulteta, te umirovljeni šef Radiologije u KBC-u Split... nije prije desetak godina osnovao taj studij na kojem je u međuvremenu diplomiralo 1105 studenata.

Prof. Dr. Stipan Janković.

📷 Bozidar Vukicevic/Cropix

I sada nedostaje pet do deset tisuća medicinskih sestara da bi sustav optimalno funkcionirao pa se može izvesti i zaključiti kako bi praktički kolabirao da nema ovog fakulteta. Praktički svi njegovi diplomanti ni dana ne čekaju na burzi rada, a službena statistika kaže da je to najpoželjniji splitski fakultet među maturantima. Primjerice, njihov studij fizioterapije godišnje prima samo 13 studenata, a prijavilo ih se ove godine čak 346!

STARTAO NOVI STUDIJ

Dr. Stipan Janković, nosivi stup Zdravstvenih studija: Lakše je prebroditi zdravstvene krize, poput pandemije, s manjim brojem liječnika nego sestara

[Pročitaj više](#)

SIGURAN POSAO

Odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu ruši rekorde popularnosti: Fizioterapija prima 13 studenata, a u utrci za indeks je njih čak 346

[Pročitaj više](#)

I sad kad čovjek čuje kakve je sve porođajne muke profesor Janković, pročelnik Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija, prošao prilikom njegova osnivanja, pa još na to da se praktički cijelo ovo vrijeme bori sa zabranom zapošljavanja, a istovremeno educira najvažniji kadar... shvati koliko uporan treba biti za sve to "izdurati".

Mnogi bi davno odustali, ali Jankoviću, ponosnom izdanku Cetinske krajine rođenom nakon Drugog svjetskog rata u siromašnoj obitelji u Strizirepu kod Trilja, drugo je ime upornost

Kako je uopće došlo do pokretanja ovog studija?

- Smatrao sam da je naprosto sazrelo vrijeme za jedan takav iskorak. Drugi, još snažniji motiv, bila je moja spoznaja o opravdanosti uvedena jednog takvog modela visokog obrazovanja koja se formirala tijekom dugogodišnjeg rada u velikoj zdravstvenoj ustanovi. Štoviše, bilo mi je poznato da određenu varijantu tog modela Amerikanci imaju već više od sto godina, a zemlje EU su jedna za drugom prelazile na taj model sveučilišne edukacije početkom tisućljeća. Dakle, takvo uvjerenje sam stekao kroz iskustvo liječnika specijaliste praktičara u velikoj nastavnoj bazi KBC Split i sveučilišnog profesora koji je po naravi posla vrlo često bio u kontaktu s inozemnim visokoobrazovnim institucijama u sustavu zdravstva.

U nepuno desetljeće OZS se pokazao kao jedan od najpopularnijih u državi, kako Vam je to pošlo za rukom?

- Ne da nije bilo jednostavno, nego je izgledalo nemoguće. Od samog početka, od ideje do izrade elaborata, pa izrade Hrvatskog modela sveučilišnog obrazovanja zdravstvenih radnika... Evo, primjerice, kolega profesor iz Rijeke nakon mjesec dana rada se proglasio nesposobnim za taj zadatak! Trebalo je dobiti i potpore deset strukovnih komora, razreda i sindikata, odobrenja nadležnih institucija... Glatko smo dobili dopusnicu od Sveučilišta u Splitu, ali trebala je i ona od Ministarstva znanosti i obrazovanja, morali smo osigurati prostor, zaposliti znanstveno-nastavne kadrove... Usput, zabrana zapošljavanja u sustavu postoji još od 2008. godine i traje do danas! I povrh svega ,pošaljite nam tim za reakreditaciju četiri godine nakon ustrojavanja i početka rada institucije u navedenim okolnostima s jasno propisanim standardima kvalitete iskazanim u sedam poglavlja. Jedno od njih, sedmo poglavlje, odnosi se na "kadrove, stručne službe, prostor, opremu i financije". Pa ti sada budi pametan!? Napravi instituciju koja se po kvaliteti "konačnog proizvoda" može mjeriti sa sličnim visokoobrazovnim učilištima u Europi, a koje imaju godišnji proračun nekoliko desetaka puta veći od našeg za isti broj studenata! Ja se nadam da smo usprkos svemu u tome i uspjeli, jer su naši diplomirani studenti jako traženi u svim zemljama EU, i odmah, čak bez staža, dobivaju posao.

Prof. Dr. Stipan Janković.

📷 Bozidar Vukicevic/Cropix

Kakvi su vam studenti? Navodno se bez problema zaposle čim steknu diplomu.

- U devet akademskih godina ukupno je diplomiralo 1105 studenata. S osobitim zadovoljstvom i ponosom mogu istaknuti da je trećina naših studenata iz cijele Hrvatske, a ne samo iz četiri južnohrvatske županije. Studije upisuju izvanredno kvalitetni studenti. Prema anonimnim studentskim anketama, postigli smo prosječni globalni indeks kvalitete Sveučilišta, a nakon toga i povećali taj prosjek za 0,2 indeksna poena. Naši studijski programi su veoma atraktivni, redovito nekoliko njih je među pet najatraktivnijih na Sveučilištu u Splitu. Osipanje studenata je svega od jedan do četiri posto, a prosjek studiranja je oko 3,3 godine, što je također jedan od najboljih rezultata na Sveučilištu.

To je izniman dokaz visoke motivacije studentske populacije za ova zanimanja, što će svakako osjetiti, a već i osjećaju naši pacijenti po zdravstvenim ustanovama u Hrvatskoj. Tako visoka motivacija je pokazatelj velike empatije prema čovjeku i struci koju naši studenti nose u sebi. Dobri zdravstveni radnik nikako ne može biti čovjek ili žena koji ne vole ljude, to je sigurno prvi preduvjet kvalitetnog zdravstvenog radnika. A struku će naučiti, prije ili kasnije.

Smatram da je ogromna većina naših diplomiranih studenata u onoj skupini "prije", što oni i dokazuju na najbolji način svojim radom koji mi u principu stalno pratimo, te najbolje od njih biramo za mentore novim studentima, a ponajbolji završavaju diplomatske sveučilišne studije te upisuju poslijediplomske doktorske studije sestrinstva, radiološke tehnologije, medicinsko-laboratorijske dijagnostike...

Naša alumni udruga bivših studenata SOZS-a kontinuirano prati rezultate rada i pozicije bivših studenata u zemlji i inozemstvu. Nažalost, koliko god to nama nije drago, manji dio završenih studenata odlazi u inozemstvo, mahom u razvijene zemlje EU, gdje postižu izvanredne rezultate. Svakako računamo na njihov povratak u domovinu, prije ili kasnije, i pomoć u daljnjem poboljšanju obrazovnog proces zdravstvenih radnika. Do tada su oni naši izvrsni ambasadori, kako Odjela i Sveučilišta tako i Hrvatske.

Prof. Dr. Stipan Janković.

📷 Bozidar Vukicevic/Cropix

Hoće li taj Sveučilišni odjel prerasti u "pravi" fakultet?

Po svom ustrojstvu i rezultatima rada, a osobito po kvaliteti diplomiranih studenata, mi već jesmo "pravi" fakultet. Daljnji planovi razvoja našeg visokog učilišta su veoma brojni, zahtjevni i nadasve potrebni. I njihova realizacija ne ovisi samo o nama. Štoviše, bez adekvatne podrške Sveučilišta i MZO, malo tih planova je moguće ostvariti. Medicinske sestre daleko su najbrojnija skupina zdravstvenih radnika i bez njihova dobre izobrazbe i dovoljnog broja nemoguće je održanje cijelog zdravstvenog sustava.

Naš OZS izvodi sveučilišne preddiplomske, diplomske i poslijediplomske studijske programe, obavlja stručni i znanstveni rad u području Biomedicine i zdravstva, te ustrojava i provodi izdavačku i bibliotečnu djelatnost za potrebe nastave, te stručnog i znanstvenog rada. Pored navedenoga, organizacijski i kadrovski se uz veliku pomoć Sveučilišta i posebice njegovog čelnika rektora prof. dr. **Dragana Ljutića** profilira u vrhunsku sveučilišnu instituciju za cjeloživotno učenje brojnih kako tradicionalnih tako i novih profesija u našoj regiji i Hrvatskoj. Naša ambicija je stvaranje pravog regionalnog brenda u području visokog obrazovanja zdravstvenih radnika.

Upravo zahvaljujući nastojanjima rektora, profesora Dragana Ljutića, sveučilišni Odjel zdravstvenih studija se u Strateškom planu daljnjeg razvoja obvezao preustrojiti se u samostalni Fakultet zdravstvenih studija. Možda već tijekom 2021. godine.

Od čega ste sastavljeni, što je Vaše gorivo?

- Sve što sam do sada radio i još uvijek ponešto radim je normalno, profesionalno i društveno opravdano. Društvena opravdanost određenih projekata u visokom obrazovanju sustava zdravstva je iznimno važna, bez toga zapravo i ne bi trebalo raditi. Rezultati rada sustava utječu na sve pore društvenog, gospodarskog, kulturnog, sportskog i u najširem smislu života svakog pojedinca. Sve tim više što su sve izraženiji trendovi brzog razvoja individualizirane medicine. To pred obrazovni sustav države postavlja iznimne zahtjeve: od promjene svijesti svih dionika do drukčije organizacije podučavanja, suvremenijih curricula, znatno većih ulaganja i primjene IT tehnologija.

Važno je sve to prepoznati u određenom trenutku, uključiti se i ustrajno raditi, te nastojati raditi najbolje što možeš. Naravno uz dobru motivaciju i ustrajan rad treba kao i u svakoj ljudskoj aktivnosti i životu imati i dozu sreće. Što god mi pod tim podrazumijevali. Pouzdanog i sigurnog recepta nema. Imao sam sreću zarana steći radne navike, urođenu radoznalost, želju za postizanjem rezultata i nadmetanjem. A to imam baš u svakoj aktivnosti, čak i u amaterskim sportovima, pa i kad igram briškulu sa ženom želim je pobijediti!

I što je vrlo važno, uvijek treba biti optimist! Trebamo biti svjesni i problema koji se uvijek mogu pojaviti i pojavljuju se. Ali oni su i sastavni dio života, svega što činimo, ne ide sve uvijek glatko, kako na osobnom, profesionalnom, tako i društvenom planu. Ali kako poslovice kaže "poslije kiše dolazi sunce"! To vrijedi za sve nas, uvijek i svugdje.

Radili ste puno poslova u životu, koji Vam je najdraži?

- Svi moji poslovi koje sam obavljao do sada u životu, bilo profesionalni ili amaterski bili su vezani za zdravstvo i edukaciju u zdravstvu. Od završetka studija medicine u Zagrebu 1972. godine, gotovo do sada, radio sam najmanje po dva posla svakodnevno, a u mlađoj i srednjoj životnoj dobi i puno više najrazličitijih poslova, koji su uvijek na neki način bili vezani uz zdravstvo ili obrazovanje u zdravstvu, a to traje od 1974. godine do danas.

Ali od svega, ipak najdraži mi je bio posao liječnika, rad s ljudima, pacijentima, rad gdje odmah vidiš rezultate. Ili si napravio dobro ili nisi. Za profesionalno zadovoljstvo ne trebaju to biti neka otkrića, niti priznanja pojedinaca ili institucija. Najveće priznanje i nagrada liječniku je osjećaj da pomogao čovjeku, zaustavio ili smanjio bol čovjeku, djetetu ženi, izmamio im osmjeh na licu. Pogotovo ako na kraju svoje intervencije može još i dokazati da je pacijenta i izliječio ili u dijagnostičkim strukama, kakva je bila moja gotovo 40 godina, da je u tome dao značajan doprinos. Takve su moje spoznaje počevši od liječničkog staža 1972. po zagrebačkim klinikama i tadašnjoj Općoj bolnici Split do ambulante školske medicine u Sinju, tvorničke ambulante "Cetinka" u Trilju i daljnjih gotovo četrdeset godina u Zavodu za radiologiju KBC Split.

U radu s bolesnicima moji pacijenti su bili ljudi u najširem rasponu zanimanja ili "zanimanja". Od mojih seljaka iz malih ruralnih mjesta Dalmatinske Zagore do visokih intelektualaca u Splitu i Hrvatskoj, od nepismenih do visoko obrazovanih ljudi, od ljudi iz podzemlja do crkvenih velikodostojnika, intelektualaca, političara, gospodarstvenika... Zvučat će kao samohvala, ali doista, doista sam svima pristupao jednako. Dapače, moji najdraži pacijenti bili su oni siromašni, neuki, ali poštteni i veoma ponosni ljudi koji su dolazili bez ičije preporuke, zagovora, najave nečije tajnice.... Doslovno s ulice. I njihova najdraža zahvala: sinko hvala ti i nek te Bog čuva. Ili, ništa ti ja neman, ništa ne mogu dati, kao da im je neugodno, nego ti izmolit Očinaš za zdravlje. To je najljepše hvala!

U Vašoj autobiografskoj knjizi "Moj hrvatski američki san" navodite da Vam je velika motivacija bila jedinica iz Biologije.

- Nakon prvog polugodišta u prvoj godini gimnazijskog obrazovanja, odmah nakon zimskih praznika ja sam se razbolio. Dobio sam upalu bubrega i morao sam sedam dana mirovati uz antibiotike i odgovarajuću prehranu. Tada sam pojeo prvu kokošju juhu "iz kesice", vjerojatno Podravkinu Argo juhu. Tako cijelih pet dana nisam dolazio na nastavu. Propustio sam nekoliko sati Biologije, koja je bila osobito teška, ne zbog težine predmeta, nego zbog vrlo zahtjevne profesorice Ružice Staničić, tihe i uredne Hvaranke. Taj predmet zbog njenog ogromnog znanja, hladne profesionalnosti i perfekcionizma, bio je pravi bauk za sve đake. Toga se i danas, preko pola stoljeća kasnije, sjećamo. Čim sam se vratio na nastavu, prvi dan sam „zaradio“ jedinicu. No, kako to često u životu biva, nije svako zlo za zlo! Ja sam se toliko zaintačio da sam želio na svaki način profesorici dokazati da sam tu jedinicu dobio nepravedno.

Počeo sam puno više učiti biologiju, čitati popularno-znanstvenu literaturu iz biologije, donio sam brojne sadnice šumskog bilja i posadio oko Gimnazije, "zaljubio" se u mikroskopiranje... Rezultat takvog mog inata bio je ocjena odličan iz Biologije sve do kraja gimnazijskog obrazovanja. I ne samo to, već tada sam odlučio studirati medicinu, bez ičijeg utjecaja i nagovora. Moja prva velika samostalna životna odluka! Eto, dobar primjer kako loša ocjena može pozitivno utjecati na naše odluke. Da nije bilo te jedinice iz Biologije, pitanje je da li bih se ja odlučio za Medicinu. To je oblikovalo cijeli moj život. I nikada se nisam pokajao zbog toga. Dapače. Kasnije, puno godina nakon što sam završio specijalizaciju, profesorica je, već u nekim ozbiljnijim godinama, postala moja pacijentica. Vrlo rado sam je uvijek primao na preglede, pružao doduše ne velike usluge, ali sam se uvijek ispred nje osjećao kao đak, kao da sam još u prvom razredu gimnazije.

Iz čega bi današnja djeca trebala crpiti motivaciju?

- Vremena su se u pola stoljeća nevjerojatno puno promijenila, toliko da su djeca postala "pametnija" od roditelja. Ali to je samo privid, to je nešto što izaziva, ne motivira. Često djecu i mlade upućuje na krivi put: hoću sve i odmah, to je česta deviza. Ne pitajući za cijenu i metodu, ne opterećujući se previše moralnim normama. Došli smo do toga da djeca ne znaju osnovne računske operacije, a kamo li napisati lijepi esej iz hrvatskog jezika. Gotovo svi nose mobitele u rukama, markiranu odjeću, izlaze vani u vrijeme kada se ide spavati, dolaze u školu s boljim automobilima od svojih nastavnika, a u liftovima ne pozdravljaju svoje profesore kojima upravo žure na predavanja. Međutim, već na kasnijim godinama studija zatiče ih stvarnost, istinitost života, spoznaja da se baš i ne može „sve i odmah“! I opet se vraćamo na staro, ništa se ne događa preko noći osim zla, ono je uvijek blizu, uz nas. Zato svojim studentima često govorim, a u zadnje vrijeme manje jer sam shvatio da im dosađujem, najbolje etičke norme čut ćete od svojih roditelja, oni vas najviše vole i žele vam samo dobro.

Slušajte njih, a kad se osamostalite i počnete raditi budite profesionalci. To vam je najbolji recept, to vas štiti od svake moguće nevolje i pričinja zadovoljstvo. Dakle, djeca bi trebala crpiti motivaciju ponajprije iz pouka svojih roditelja i učitelja, voditi se za dobrim i provjereno uspješnim primjerima iz svoje okoline, razvijati svoje intelekate, biti svjesni svoje vrijednosti, otvorenih očiju kročiti kroz život, snažiti svoj duh i tijelo, poštivati druge), ne činiti drugima ništa što ne bi dozvolili da ti drugi učine njima.

Svecana promocija diplomiranih studenata Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija održala se na platou ispred zgrade Tri fakulteta.

📷 Nikola Vilic/Cropix

U Vašoj knjizi opisujete put od djetinjstva na selu do toga da ste danas ugledni liječnik, znanstvenik, citiran u brojnim prestižnim svjetskim časopisima, sveučilišni profesor, dekan... Kako se Vi najradije deklarirate? Koja Vam je titula najdraža?

- Postigao sam dosta toga, mnogi drugi i više i bolje, svaki čovjek je vrijedan i neponovljiv. O titulama nemam baš neko mišljenje iako sam nositelj više njih. Mnoge titule, nažalost, nemaju realno "pokriće" u životu i radu njihovih vlasnika. Ne mislim tu samo o titulama u sustavu zdravstva i visokog obrazovanja, već općenito. Gotovo je nemoguće nabrojiti sve moguće i nemoguće titule kojima su se ljudi okitili. Titula bi nužno trebala biti odraz i dokaz određenih znanja, vještina, stavova, zanimanja, časti, priznanja i kojčega drugoga. U realnom svijetu, pojednostavljeno govoreći ona je uvijek i interesna kategorija, zadovoljenje urođene ljudske sujete, a koliko je praćena stvarnim sadržajem o tome govore mjerljiva postignuća vlasnika pojedinih titula. To je moje iskreno mišljenje o titulama, ali svakako ih je dobro imati.

Što se tiče drugog dijela pitanja, najčešće i najradije se deklariram kao liječnik, doktor, medicinar. To je moje prvo i osnovno zanimanje, a posao liječnika je i ispunjenje mojih najljepših snova. Sve drugo je dobro došlo, donijelo određene ljepote života, zadovoljilo određene interese, ali liječništvo, liječnički zanat je iznad i ispred svega. I kad bih se ponovo rodio sve bih ponovio, možda i pogreške, jer iz njih puno više naučio nego li su mi naškodile. Srećom u mom slučaju štete od vlastitih pogrešaka bile uvijek samo prolazna neugodnost.

Doživjeli ste priznanje od struke, akademske zajednice, vodite aktivan društveni život, u knjizi spominjete brojne prijatelje... Koliko njih je zaista pravih, a koliko "interesnih", što mislite?

- Koje brutalno izravno pitanje! Moj život je započeo u krajnje nesklonim životnim okolnostima, ali zahvaljujući mnogim čimbenicima, ponajprije roditeljskom odgoju, kršćanskom svjetonazoru, dobrom zdravlju, stalnom učenju, želji za uspjehom, upornosti u ostvarivanju ciljeva i profesionalnoj stezi, bitno su odredile moj životni put. Pored navedenog svakako i velika doza strasti i ljubavi prema svemu tome.

Što se tiče prijateljstva i prijatelja, to je posebna priča, priča složena i duboka, izvan svih kategorija. Na mojoj relativno dugoj stazi života bilo je nebrojeno prijateljstava, od prvih nevinih dječjih igrica, kroz cijelu liječničku i profesorsku karijeru do danas. Prava prijateljstva se "kuju" obično u nevolji i ljubavi. I u tome me je pratila sreća, pa sam imao jako puno prijatelja, ili i "prijatelja", prijatelja koji te izbace "na prvoj okuci". Prava su samo ona prijateljstva koja prežive sve kušnje vremena i interesne moći. Pritom se uvijek sjetim riječi moga oca Ivana, koji osim titule oca i supruge nije imao niti jednu drugu titulu. A on je često govorio meni i sestrama: svi prijatelji mogu stati na prste jedne ruke! Ko kaže da ih ima više, ili je u zabludi ili laže, svakako je u krivu. O prijateljstvu i množini prijatelja najzornije svjedoči moje vlastito iskustvo.

Godinu dana prije mog umirovljenja u KBC-a Split s mjesta predstojnika Zavoda za radiologiju 2012. godine za Božić i Novu godinu dobio sam 178 čestitki. Već slijedeće godine, prve nakon odlaska u mirovinu, u koju nisam niti otišao, već nastavio raditi kao profesor na Medicinskom fakultetu i sveučilišnom Odjelu zdravstvenih studija, za Božić i Novu godinu 2013. dobio sam osam čestitki.

Da mi se to dogodilo u mlađim godinama bio bih silno razočaran, ali ni tada mi nije bilo sasvim svejedno. Tu čovjek nikada ne može ostati ravnodušan. No, još uvijek imam više prijatelja od prstiju na jednoj ruci. Treba biti realan, ne zanositi se previše ni sobom ni prijateljima. Prijatelji i „prijatelji“ dolaze i odlaze, kao godišnja doba, samo oni bezinteresni ostaju trajno kao snažni prsti jedne ruke! Prema nekima, brojnim, koji su preko noći "nestali" posve sam ravnodušan, a zbog nekih mi je jako žao, pogotovo onih koje sam iskreno volio, dakle baš pravih prijatelja. A eto imam i nekoliko takvih. Meni iz nepoznatih razloga, bez poznatog "kamenja smutnje" samo su nestali. I tu priču uvijek lakonski završavamo: to ti je život, kako drugima tako i meni!

Bili ste već "velika faca", liječnik, obiteljski čovjek, otac...kada ste se dragovoljno prijavili za obranu Domovine. U ratu ste proveli preko pet godina? Je li Vas obitelj odgovarala od te odluke? U rat je najviše išla radnička klasa, nemojmo se lagati. Kako danas gledate na to i što mislite o položaju branitelja?

- Nakon što sam proljeće i ljeto 1991. godine uz redoviti rad na Zavodu za radiologiju KBC proveo na dužnosti pomoćnika zapovjednika Sanitetskog stožera za Srednju i Sjevernu Dalmaciju, a zapovjednik je bio prof. dr. sc. **Goran Dodig**, a posljednja tri mjeseca te godine i na mjestu prvog ratnog načelnika zdravstvene struke HRM-a, činilo mi se da to nije dovoljno. Osjećao sam da bih se mogao još aktivnije uključiti u obranu Domovine.

Kako je u jesen 1992. godine rasformirana 158. br HV od njenog ljudstva, najviše čuvenog „škverskog bataljona“ prema novom ustroju HV-e, započeto je formiranje 6. Dp HV, kao prve i jedine postrojbe grada Splita, među prvih deset javio sam se kao dragovoljac zapovjedniku pok. Puk. Josipu Tešiji. Bez čina, bez vojno-sanitetskog obrazovanja, ali s ogromnim iskustvom liječnika i nekom „facom“ u zdravstvu Splita, on me je bez razmišljanja postavio na mjesto „časnika zdravstvene struke“ i Načelnika zdravstvene struke 6. Dp HV i uručio odgovarajuću iskaznicu. No, kako sam znao da će nove obveze iziskivati moja duža odsustva od kuće (i po petnaest dana), morao sam na neki način s to činjenicom upoznati obitelj. Iskreno, bojao sam se njihove reakcije, obzirom na dotadašnja dodatna opterećenja i opravdani strah da bih negdje na bojišnici mogao i stradati. Zato mi nije bilo lako suočiti se s obiteljskim „kolegijem“. Zato sam čekao prigodu da se nađemo svi na okupu, jer sam znao da ću imati i saveznika za tu moju odluku. Kad smo se svi okupili, skupio sam snagu i rekao kako postoji potreba za mojim stručnim i organizacijskim sposobnostima te da sam odlučio kao dragovoljac pristupiti u djelatni sastav 6. Dp HV (a iskaznica je već bila u džepu). Pa eto, želim čuti njihovo mišljenje.

Supruga je kao oparena skočila iz stolice i bez biranja riječi iz prve bila protiv. Otprilike, s određenom dozom ljutnje rekla je:

„Zar si malo učinio u skupljanju donacija i radu u Sanitetskom stožeru za srednju i sjevernu Dalmaciju? A pored toga, na radnom mjestu u KB Split, stalno vodiš brigu o braniteljima i njihovim obiteljima. Zar to nije dovoljno? Nećeš ti meni u rat!“

Bila je u pravu, sve što je rekla bilo je istina, zato nisam ništa odgovorio. Pažljivo sam promatrao reakciju ostalih ukućana. Majka i otac su šutjeli, što sam protumačio kao da se slažu, jer mi je to odgovaralo, a djeca Ivana i Hrvoje, oboje u tinejdžerskim godinama, bila su oduševljena mojom idejom, a na njih sam i računao kao saveznike. Nakon što sam zaključio da se većina slaže, na moj 44. rođendan otišao sam u Loru, zapovjedno središte Pukovnije.

To je pukovniji dobro došlo jer je bila u formiranju. U zdravstvenoj službi sam zatekao jednog bolničara po VES-u (pok. Antu Šolića Šojku), jednog priučenog bolničara koji je ujedno bio i kuhar u zapovjedništvu satnije (pok. Miralem Malićbegović) te školovanog medicinskog tehničara s iskustvom na Hitnom kirurškom prijemu KBC Split Nediljka Ezgetu. Bili su to ljudi koji su već imali ratno iskustvo na surovim terenima Južnog bojišta kao pripadnici 158. br. HV (nažalost, dvojica od njih dosta mlađi od mene sahranjeni su prije nekoliko godina uz vojne počasti). Liječnika nisu imali, pa sam ja došao kao naručen. Od tih nekoliko priučenih vojnih sanitetlija do Oluje došli smo do možda najbolje sanitetske jedinice u HV. Na početku vojno-redarstvene oslobodilačke operacije Oluja imali smo: devet liječnika (zajedno samnom), 54 medicinske sestre i tehničara, 2 veterinaru i 4 veterinarska tehničara, 9 prepravljenih i pravih sanitetskih vozila (7 iz donacija!), te helikopter za prijevoz ranjenika do Bolnice u pričuvi. Sve to za postrojbu koja je brojila nešto preko 2500. vojnika i vojnkinja. U ovoj kratkoj priči opet sam bio izravno povezan s medicinskim sestrama. Prošlo ih je dosta kroz Pukovnicu do demobilizacije 30. 6. 1996. godine, a u Oluji ih je sudjelovalo čak 18 (medicinskih sestara, laborantica, medicinskih tehničarki i bolničarki). I što je najvažnije, ni u čemu se nisu razlikovale od muškaraca svoje spreme, osim što su bile pouzdanije, često i hrabrije. Nisu se bojale prolaziti ni kroz minska polja kako bi pružile pomoć ranjenim vojacima. A sve dragovoljke. Što reći nato, ja im i ovom prilikom četvrt stoljeća nakon rata kažem HVALA!

Kako imam sve podatke o postrojbi (jer sam napisao i knjigu o radu ratnog saniteta 6. Dp Split), mogu potvrditi riječi iz Vašeg pitanja. Sastav postrojbe (4 pješake bojne s vlastitim topništvom) mahom su sačinjavali radnici, poslovođe, trgovci, mali obrtnici, tek tu i tamo pokoji inženjer, pravnik i liječnik. Po nomenklaturi, intelektualaca je bilo manje od 1% u sastavu Pukovnije kroz koju je tijekom rata prošlo oko 7000. ljudi. I to „čiste“ gradske postrojbe.

Ja sam, inače, u Domovinskom ratu proveo od početka do demobilizacije u činu pričuvnog bojnika zdravstvene struke 63 mjeseca i jedan dan.

Na kraju, rekao bih da sam Domovinskom ratu stekao i nebrojena poznanstva, poneka istinska prijateljstva, te nova dragocjena iskustva. Na moju veliku radost, tijekom rata, promatrajući sva moguća zbivanja, stremljenja, stradanja i ostvarenja, oslobodio sam se nekih svojih zabluda i mana, a dobio tek žulj na malom prstu desne noge, koji me još uvijek (četvrt stoljeća nakon rata) svaki mjesec iznova podsjeća na vojničke čizme dobivene u jednoj donaciji (koju sam ja osigurao) koje su bile broj veće od moje noge!

Nedavna promocija knjige pjesnika - dragovoljaca branitelja 6. Dp Split i 158 brigade HV-a zanimljivog naslova: „Vridilo je“ još jednom me je podsjetila na te moje najsjajnije i najponosnije godine u životu. Pjesnici, dragovoljci branitelji, ljudi koje ni po čemu ne razlikujemo u gradu ili selu, vojnici sa i bez činova ili s malim činovima, u tom našem ratu biranim lijepim pjesničkim riječima govore:

„Vridilo je, vridilo je ratovati, ako je bilo nužno i poginuti za Hrvatsku, za obitelj, za svoju Domovinu. Vridilo je otići u planine, u divljinu i s krunicom oko vrata i križem na prsima braniti svoj dom, svetu grudu hrvatske zemlje“.

Položaj branitelja je u posljednje 4 godine značajno poboljšao kroz različite programe Ministarstva obrane i branitelja, mjere poticanja samozapošljavanja (brojni primjeri vrlo uspješnih braniteljskih OPG-eova), pomoć izgradnji stanova i kuća, značajne pomoći ratnim invalidima, itd. Svemu tom posebni pečat daje hrvatska Vlada na čelu s predsjednikom Andrejem Plenkovićem koji ima naročiti senzibilitet prema braniteljskoj i stradalničkoj populaciji. Donio je kakav takav politički mir i zaštitu dostojanstva svih ljudi, bez obzira na svakodnevna traženja „dlake u jajetu“ sa strane pojedinaca i stranaka. Nažalost, mnogi ga ne razumiju, već u bespoštednoj borbi za svoje uske interese, ili interese svoje stranke ili strančice (kojih je preko 140 u ovoj maloj, ali ponosnoj zemlji) siju razdor, podjele, mržnju, sve ono što razara nužno potrebno jedinstvo (baš kao i u Domovinskom ratu) hrvatskog naroda i hrvatskih građana. Po mojoj skromnoj ocjeni, premijer je uspio postići političku stabilnost u ovoj izmorenoj zemlji, a bez te stabilnosti i njene civilizirane slike u Europi i Svijetu ne može biti napretka.

Nije Vaša struka, ali budući da ste jako vezani za rodni kraj, zanima me kako vidite budućnost Dalmacije i naročito Dalmatinske Zagore odakle vučete korijenje. Kako spriječiti daljnje iseljavanje i oživjeti taj kraj? Je li to uopće moguće?

- Usprkos svim nedaćama s kojima se kao narod i društvo svakodnevno susrećemo ja sam ipak optimističan. Zahvaljujući nizu dobrih pretpostavki, od prirodnih resursa, pametnog stanovništva do EU socijalnih i posebno razvojnih fondova, Dalmacija i Dalmatinska Zagora imaju svoje šanse.

To je prije svega nekoliko godina mogao zamisliti bazene i kuće za iznajmljivanje u Imotskoj krajini, njih preko 300? Dalmacija i Zagora imaju iznimno povoljan zemljopisni položaj, prirodne ljepote, dobru prometnu povezanost, pametne i radišne ljude ako znaju da imaju zašto raditi! Potrebni su valjani pravni i zakonski okviri, zaštitne mjere u za krizna stanja u svim gospodarskim granama, orijentacija na realne resurse, proaktivna demografska politika, organizirana država... To uostalom vrijedi za cijelu Hrvatsku. Smatram da je moguće oživjeti našu Zagoru i spriječiti iseljavanje. Država treba stvoriti okolnosti da ljudi mogu živjeti od svog rada, jednako kao i Bavarci, Štajerci...

POVIJEST ODJELA ZDRAVSTVENIH STUDIJA

Kako se i kada pokrenuo OZS, evo što kaže prof.dr. Stipan Janković.

- Sveučilišni odjel zdravstvenih studija osnovan je u veljači 2011. kao podružnica Sveučilišta u Splitu. Zbog nepostojanja mreže visokoobrazovnih institucija u Hrvatskoj nismo mogli osnovati samostalni Fakultet zdravstvenih studija, što je bila izvorna namjera Sveučilišta u Splitu. U strateškom planu razvoja Sveučilišta u Splitu za razdoblje 2010. do 2014. godine, čiji je autor bivši rektor prof. dr. Ivan Pavić, jedan od prioritetnih strateških ciljeva bilo je i osnivanje Fakulteta zdravstvenih studija.

Razlozi su bili brojni: od potrebe tržišta rada za deficitarnim profesijama zdravstvenih radnika, osobito medicinskih sestara, sve složenije razine zdravstvene skrbi stanovništva, sve masovnija primjena novih sofisticiranih tehnologija te dijagnostičkih i terapijskih postupaka, potreba ovladavanja zdravstvenih radnika novim znanjima i vještinama... Sve su to godinama već tražile komore, udruge i strukovni razredi zdravstvenih radnika u Hrvatskoj uz nepodijeljenu podršku sličnih organizacija iz Europskoj uniji.

Sveučilišni preddiplomski i diplomski studij za cijeli niz zdravstvenih djelatnosti, a osobito za zakonom regulirane profesije u EU i Hrvatskoj, može zadovoljiti visoke kriterije obrazovanja. Takvom razinom obrazovanja oni bi se u temeljnim ljudskim pravima na obrazovanje, ne samo izjednačili s drugim profesijama, već stekli znanja, vještine, kompetencije i stavove za samostalno i odgovorno obavljanje poslova isključivo iz djelokruga svoje profesije. Stekli bi i uvjete za uloge edukatora i voditelja timova različitih oblika sve raznolikije i složenije zdravstvene skrbi.

Dakle, sukladno suvremenim potrebama hrvatskog društva i u vrijeme koje je neposredno prethodilo prijemu Hrvatske u EU bilo je neophodno provesti usklađivanje sveučilišnog obrazovanja zdravstvenih djelatnika, odnosno medicinskih sestara, primalja, fizioterapeuta....s EU direktivom 36/2005/EU te kvalifikacijskim okvirom EU i Hrvatske za međusobno priznavanje kvalifikacija u zdravstvenim djelatnostima. To je bio i jedan od uvjeta zatvaranja pregovaračkog poglavlja o visokom obrazovanju u to vrijeme tekućih pristupnih pregovora s EU.

Zbog svih tih razloga Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje u veljači 2010. godine donosi odluku o izradi Hrvatskog modela sveučilišnog obrazovanja zdravstvenih radnika u Hrvatskoj. Taj model sam osobno napisao i objavio nakon temeljitih priprema i konzultacija svih strukovnih komora, razreda i sindikata. Prihvaćen je tek lipnju 2010. godine uz nevjerojatnu količinu sumnji, nedoumica, nesigurnosti... Potpuno nepotrebno, neprofesionalno i nazadno. Sve tim više što je tadašnji predstavnik glavnog poslodavca, a to je Ministarstvo zdravstva, državni tajnik izrazio otvorenu i argumentiranu podršku toj ideji i potrebi. Ali Hrvatska ne bi bila Hrvatska kad ne bi na svim razinama stvari komplicirala do besmisla!

Ali još uvijek je bilo dosta "sumnjivih Toma" pa je trebalo organizirati zajedničku konferenciju dvaju ministarstava, tadašnjih Ministarstava zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, na kojoj je dobio pravo javnosti... Održavanje nastave počelo je u akademskoj godini 2011./ 2012. godini.

#STIPAN JANKOVIĆ

[POVRATAK NA VRH](#) ^

[OPĆI UVJETI KORIŠTENJA](#) | [PRAVILA Prenošenja Sadržaja](#) | [ZAŠTITA PRIVATNOSTI](#) | [PRAVILA KOMENTIRANJA](#) | [IMPRESSUM](#) | [KONTAKT](#) | [OGLAŠAVANJE](#) | [DIGITALNA NOVINA](#) | [RSS](#) | [SITEMAP](#)

Copyright © 2022. HANZA MEDIA d.o.o Sva prava pridržana [CMS: Domena.com](#)